

چرا صنعت نفت برای سرمایه گذاری خارجی با وجود تحریم ها جذاب بود؟

با وجود تحریم ها و آنطور که وزیر اقتصاد می گوید، سرمایه گذاری خارجی در بخش نفت پیشرفت چشمگیری داشت اما کافی نیست و ایران باید برای جذب سرمایه گذاران خارجی گام های دیگری نیز بردارد.

به گزارش مشعل نیوز؛ سرمایه گذاری خارجی در پروژه های مختلف نفتی موضوعی است که با وجود تحریم ها در جریان است. چندی پیش مرتضی شاهمیرزایی مدیرعامل شرکت ملی صنایع پتروشیمی گفت: کشورهای همسو درخواست های متعددی برای سرمایه گذاری در ایران دارند تا در هاب مکران و جاسک، پتروشیمی و پتروپالایشگاه احداث کنند. مثلاً یکی از کشورها پیشنهاد سرمایه گذاری ۲.۵ میلیارد دلاری روی میز گذاشته است.

اواخر سال گذشته محسن خجسته مهر مدیرعامل شرکت ملی نفت ایران نیز با بیان اینکه رشد اقتصادی کشور نیازمند سرمایه گذاری جهت توسعه میادین نفت و گاز با اولویت میادین مشترک است، اعلام کرده

بود، به منظور توسعه میادین نفت و گاز کشور به ویژه میادین مشترک برنامه‌های تولید پیش‌بینی شده به طوری که بر اساس یک برنامه هشت ساله ۱۶۰ میلیارد دلار برای توسعه میادین نفت و گاز نیاز دارد.

هزینه ۲۰۰ میلیارد دلاری برای توسعه صنعت نفت

ابتدای سال گذشته محسن خجسته مهر مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران با بیان اینکه رشد اقتصادی کشور نیازمند سرمایه‌گذاری جهت توسعه میادین نفت و گاز با اولویت میادین مشترک است، گفته بود، به منظور توسعه میادین نفت و گاز کشور به ویژه میادین مشترک برنامه‌های تولید پیش‌بینی شده به طوری که بر اساس یک برنامه هشت ساله با انجام ۱۶۰ میلیارد دلار برای توسعه میادین نفت و گاز که با سرمایه‌گذاری ۸۹ میلیارد دلاری در بخش نفت ظرفیت تولید نفت به ۵.۷ میلیون بشکه در با سرمایه‌گذاری ۷۱ میلیارد دلاری می‌توانیم ظرفیت تولید گاز به ۱.۵ میلیارد مترمکعب در روز خواهد رسید.

البته ابتدای سال ۱۴۰۱ بود که جواد اوجی وزیر نفت سرمایه‌گذاری مورد نیاز در حوزه نفت، پتروشیمی و صنایع بالا دست و پایین دست را ۲۰۰ میلیارد دلار برآورد و اعلام کرد، بخش مهمی از آن تأمین شده است.

رشد سرمایه‌گذاری در صنعت نفت به گواه آمار و ارقام خاندوزی

احسان خاندوزی وزیر اقتصاد چندی پیش با اشاره به رشد اقتصادی سرمایه‌گذاری خارجی در صنعت نفت گفت که بخش نفت با ۴.۸ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی کارنامه قابل‌توجهی نسبت به سال‌های گذشته دارد و در ۱۱ ماه سال ۱۴۰۲ بیشترین سرمایه‌گذاری خارجی در صنعت نفت انجام شده است.

خاندوزی با انتشار یادداشتی در صفحه شخصی خود اعلام کرد، در سال ۱۴۰۲ رکورد بیشترین سرمایه‌گذاری خارجی واقعی در ۱۶ سال اخیر شکسته شد. چینی‌ها در ۱۴۰۲ بیشترین ورود سرمایه را داشتند.

افت و خیز سرمایه‌گذاری چینی‌ها در اقتصاد ایران

محمد صادق مهرجو کارشناس انرژی در گفت و گو با [خبرنگار مهر](#) با اشاره به اینکه هر گونه سرمایه‌گذاری خارجی در کشور حائز اهمیت است، گفت: قرارداد ۲۵ ساله ایران و چین می‌تواند منجر به رشد اقتصادی کشور شود، مشروط بر آنکه واقعا سرمایه‌گذاری صورت بگیرد.

وی ادامه داد: البته چینی‌ها از دیر باز با ما همکاری می‌کردند اما اینکه چینی‌ها بنا به چه دلایلی از توسعه برخی از میادین مانند یادآوران انصراف داده‌اند محل سوال است.

مهرجو اضافه کرد: در دولت قبل زمانی که برای توافق برجام اقدام کردیم مهربانانه با چینی‌ها برخورد نکردیم و نگاه راهبردی و طولانی مدت نداشتیم ما همواره دچار افراط و تفریط می‌شویم، عده‌ای می‌گویند تنها باید با غرب و شرکت‌های وابسته به بلوک غرب کار کنیم و توسعه صنعت نفت را داشته باشیم و برخی به صورت افراطی می‌گویند تنها با کشورهای روسی و چینی باید کار کرد.

این کارشناس انرژی خاطر نشان کرد: کشور ما باید با سایر کشورها کار کند و مهم نباشد که کشورهای غربی و یا شرقی هستند، اما اگر کشورهای چینی وارد سرمایه گذاری برای طرح‌های توسعه‌ای شوند که می‌تواند تحول خوبی اتفاق بیفتد زیرا ما برای توسعه میادین به سرمایه‌های کلان نیاز داریم به طوری که در سال ۱۴۰۰ برای میادین گازی ۷۰ میلیارد و ۹۰ میلیارد تومان برای توسعه صنعت نفت نیاز داریم که تنها با منابع داخلی امکان پذیر نیست

باید از تجربه سایر کشورها بهره برد

مهرجو با اشاره به اینکه باید از تجربه سایر کشورها برای توسعه میادین بهره برد، خاطر نشان کرد: برای توسعه برخی از میادین به تجربه سایر کشورها که میدان‌های مشابهی داشتند، نیاز داریم به عنوان مثال فرزاد a که نمونه و مشابه آن تنها چند میدان در دنیا وجود دارد و به لحاظ رفتار سیال مخزن که مخزن گازی است و دارای گوگرد عنصری است که برای تولید باید از تجربیات چینی‌ها در میدان مشابهی که دارند بهره برد.

قرارداد ۲۵ ساله ایران و چین می‌تواند سود آوری داشته باشد

وی با اشاره به اینکه این قرارداد ۲۵ ساله می‌تواند سودآوری به سزایی برای ما داشته باشد، خاطر نشان کرد: قطعاً این قرارداد مثمر ثمر است اما مشروط بر آنکه ما نگاه خود را در روابط با چین تغییر دهیم زیرا این کشور کاملاً اقتصادی به مسائل نگاه می‌کنند و قاعدتاً جایی را انتخاب می‌کنند که بیشترین منافع را برایشان دارد.

این کارشناس انرژی توضیح داد: باید در نظر داشت که ما در کنار

خود رقیبی به نام عراق داریم که در برنامه خود تولید ۵ و نیم میلیون بشکه نفت خام در روز را داشت که اکنون شرکت‌های چینی مشارکت فعالانه در این کشور دارند به همین دلیل ما باید به دنبال جذب سرمایه و تکنولوژی باشیم اعم از بالا دست و پایین دست و چینی‌ها می‌توانند کمک به سزایی به ما کنند در قالب قرارداد ۲۵ ساله و حتی برای احیای روابط ایران و عربستان تلاش کردند.

به گفته مهر جو شرط چین برای سرمایه گذاری در ایران باید آرامش در منطقه باشد و قدم اول را برداشتند و روابط دیپلماتیک ما را با عربستان احیا کرده‌اند.

البته محسن قمصری در رابطه با قرارداد ۲۵ ساله ایران و چین به خبرنگار مهر گفته بود: این قرارداد می‌تواند منجر به افزایش سرمایه گذاری در کشور شود زیرا چین یک قطب مصرف انرژی در جهان است و به عنوان مصرف کننده انرژی در جهان تمامی انرژی‌ها را به سمت خود جذب می‌کند بنابراین سرمایه گذاری‌هایی که با چین انجام می‌شود بیش از هر چیزی به نوع قرارداد بستگی دارد.

همکاری با شرکت‌های چینی آسان‌تر است

این کارشناس انرژی توضیح داد: چین در حال حاضر با توجه به شرایط سیاسی بین‌الملل مزیت‌های بسیاری نسبت به روسیه زیرا همچون روسیه از ذخایر گازی بهره مند نیست و به نفت خام برای تأمین خوراک پالایشگاه‌ها نیاز دارد و به دنبال توسعه پالایشگاه‌های نفت خام خود است.

وی در خاتمه اضافه کرد: همچنین چینی‌ها برخلاف روس‌ها تحریم نیستند و برای سرمایه گذاری محدودیتی ندارند و این مساله چین را در اولویت برای ما قرار می‌دهد ضمن آنکه شرکت‌های چینی تبدیل به شرکت‌های بین‌المللی شدند و دسترسی راحتی به کمپانی‌ها و شرکت‌های بین‌المللی اروپایی و اقتصادی آزاد برای جذب تکنولوژی‌های جدید دارند و ما از طریق چین می‌توانیم به این تکنولوژی‌ها دست پیدا کنیم به همین دلیل باید یک نگاه بلند مدت در روابط با چین وجود داشته باشد و برای ارتباط با غرب لزوماً نباید به چینی‌ها پشت کنیم و آینده بسیار خوبی حوزه بریکس هستند و باید به دنبال اصلاح روابط با این کشور بود و در صورتی که منافع کلان برای این کشور بسازیم چینی‌ها حاضرند که سرمایه گذاری‌های کلان در کشور ما انجام دهند.

چین هم می‌تواند به توسعه صنعت نفت کمک کند

محسن قمصری کارشناس انرژی با اشاره به اینکه سرمایه گذاری خارجی یکی از ملزومات برای توسعه میادین نفتی است، به خبرنگار مهر گفت: به طور کلی هر نوع سرمایه گذاری در صنعت نفت مفید است اما ابتدا باید شرایط سرمایه گذاری و مذاکرات انجام شده را بررسی کرد.

وی ادامه داد: با بررسی توافقات و سرمایه گذاری‌های انجام شده می‌توان سود و زیان را در شرایط بررسی کرد اما نقش سرمایه گذاری مسلماً مناسب است و هر اقتصادی برای رشد و توسعه به سرمایه گذاری نیاز دارد که مربوط به نوع سرمایه گذاری هم می‌شود که این قراردادهای باید در راستای منافع ملی نیز باشد.

وی ادامه داد: با مدیریتی که بر قراردادهای انجام می‌شود ایران به عنوان کشور صادر کننده برای بهینه سازی و رشد تولید قطعاً نیاز به سرمایه گذاری‌های خارجی داریم و در شرایط موجود چاره‌ای جز همکاری با چینی‌ها نداریم چرا که تنها کشوری است که در این زمینه با ما همکاری می‌کند و ما علاوه بر سرمایه به تکنولوژی نیاز داریم تا بتوانیم سطح تولید را حفظ کنیم و حتی افزایش دهیم.

جذب بیشتر سرمایه گذار خارجی در نفت با امتیازات متنوع

علی قنبری هم دیگر کارشناس انرژی و استاد دانشگاه در گفت‌وگو با خبرنگار مهر با اشاره به اینکه قراردادهای بخش نفت به دلیل حجم قابل توجه نفت می‌تواند سود آور باشد، گفت: نه تنها چین با قرار داد ۲۵ ساله‌ای که با ایران دارد بلکه هر کشوری که با ما قرار دادی منعقد کند بازی دو سر برد برای طرفین است.

به گفته این کارشناس انرژی در صورتی که کشور ما سودآوری برای سرمایه گذاران داشته باشد می‌تواند سرمایه گذارانی را به خود جذب کند.

قنبری در خاتمه اضافه کرد: با وجود تحریم‌ها بسیاری از کشورها بی میل به سرمایه گذاری در صنعت نفت ایران نیستند اما باید امتیازاتی در اختیار آنها قرار بگیرد تا سرمایه گذاری سود آوری داشته باشند و در این بخش سرمایه گذاری کنند.

برنامه هفتم توسعه و جذب سرمایه گذاری صنعت نفت

در برنامه هفتم توسعه سالانه ۹ درصد رشد برای صنعت نفت در نظر

گرفته است به همین دلیل وزارت نفت را مکلف شده در حوزه میادین در حال بهره برداری یا دارای قرارداد توسعه فعلی، نسبت به عقد قرارداد مجزا با شرکت ملی نفت ایران و سایر شرکت‌های اکتشاف، تولید و بهره برداری نفت و گاز در قالب قرارداد بلندمدت به تفکیک میدان، مخزن نفت و گاز و در چهارچوب شرایط عمومی، ساختار و الگوی قراردادهای بالادستی نفتی و گازی با تصویب شورای اقتصاد اقدام نماید.

همچنین وزارت نفت مکلف است در مورد سایر میادین نفت و گاز با اولویت میادین مشترک و میادین گازی، با استفاده از ظرفیت‌های قانونی شرکت ملی نفت و سازوکارهای رقابتی از جمله صدور پروانه مندرج در قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت مصوب ۱۳۹۱/۲/۱۹، بدون واگذاری مالکیت و حاکمیت، نسبت به واگذاری فعالیت‌های توسعه، اکتشاف و بهره برداری از میادین به شرکت ملی نفت ایران و سایر شرکت‌های متقاضی صاحب صلاحیت (به تشخیص وزارت نفت) اکتشاف و تولید، اقدام کند به نحوی که در پایان سال سوم اجرای این قانون حداقل دو درصد و در پایان برنامه حداقل پنج درصد از افزایش توان تولید نفت کشور به شرکت‌های متقاضی غیر دولتی ذیصلاح عرضه شده باشد. این نصاب برای افزایش تولید گاز کشور، دو برابر نفت تعیین می‌شود.

همچنین به منظور افزایش جذابیت سرمایه گذاری در میادین گازی جهت کاهش ناترازی گاز طبیعی در کشور، وزارت نفت از طریق شرکت‌های تابعه خود مجاز است با هماهنگی دبیرخانه هیأت عالی نظارت بر منابع نفتی (سازمان) با مشارکت بخش خصوصی، نسبت به سرمایه گذاری برای توسعه میادین گازی جدید اقدام نموده و تولیدات حاصل را صادر کند. با رعایت اصل پنجاه و سوم قانون اساسی حداقل ۶۰ درصد از درآمد حاصل از صادرات گاز طبیعی از این میادین، پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی و سهم مناطق نفتخیز، گازخیز و توسعه نیافته، تا زمان بازگشت سرمایه گذاری انجام شده متعلق به شرکت تابعه ذیربط وزارت نفت است و باقیمانده درآمد به حساب درآمد عمومی دولت نزد خزانه داری کل کشور واریز می‌گردد.

با تمام این تفاسیر به نظر می‌رسد صنعت نفت عملکرد خوبی از خود نشان داده و سرمایه گذاران خارجی را جذب کرده است، اما آنطور که پیداست ایران رقبایی دارد و باید سرمایه گذاری در این بخش را برای سرمایه گذاران جذاب کند.